Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 1262/2025
16.09.2026. године
Б е о г р а д

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, Марије Терзић и Весне Филиповић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Тихомир Огњановић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Привредни суд у Београду, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Пожаревцу, ради накнаде имовинске штете због повреде права на суђење у разумном року, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гжрр 41/24 од 27.03.2024. године, на седници одржаној 16.09.2026. године, донео је

Р Е Ш Е Њ Е

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гжрр 41/24 од 27.03.2024. године у усвајајућем делу става првог изреке и у ставу другом и трећем изреке и предмет у том делу **ВРАЋА** том суду на поновно одлучивање.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Основног суда у Смедереву Прр 221/2020 од 05.04.2022. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца да се обавеже тужена да му на име накнаде материјалне штете исплати износ од 443.658,27 динара са законском затезном каматом почев од 20.11.2012. године до исплате, као неоснован. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 6.000,00 динара.

Апелациони суд у Београду је, пресудом Гжрр 41/24 од 27.03.2024. године, преиначио пресуду Основног суда у Смедереву Прр 221/2020 од 05.04.2022. године у ставу првом изреке, тако што је усвојио тужбени захтев тужиоца и обавезао тужену да му на име накнаде материјалне штете исплати износ од 443.658,27 динара са законском затезном каматом почев од 07.12.2020. године као дана подношења тужбе до исплате, док је одбио као неоснован захтев тужиоца да му тужена на досуђени износ накнаде материјалне штете плати законску затезну камату почев од дана доношења закључка о листи признатих и оспорених потраживања 20.11.2012. године до 07.12.2020. године. Ставом другим изреке, преиначено је решење о трошковима парничног поступка из става другог изреке пресуде Основног суда у Смедереву Прр 221/2020 од 05.04.2022. године, тако што је обавезана тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 60.000,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади

трошкове другостепеног поступка у износу од 18.000,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, у делу става првог изреке у коме је усвојен тужбени захтев и у ставу другом и трећем изреке (одлуке о трошковима поступка), тужена је благовремено изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешне примене материјалног права и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и битне повреде одредаба парничног поступка.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. став 1. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 10/23), Врховни суд је закључио да је ревизија основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а ревизијом се одређено не указује на другу битну повреду одредаба парничног поступка учињену пред другостепеним судом која би утицала на правилност и законитост одлуке.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био запослен у „Минел-Електромонтажа“ а.д. над којим друштвом је решењем Привредног суда у Београду Ст 274/12 од 08.06.2012. године отворен стечајни поступак. Тужилац је у том поступку пријавио своје потраживање из радног односа код стечајног дужника по основу неисплаћених зарада, за период септембар 2009. године - децембар 2011. године. По овој пријави тужиоцу је признато потраживање у износу од од 518.178,27 динара, од чега потраживање од 130.370,34 динара је сврстано у први исплатни ред а потраживање од 387.807,93 динара у трећи исплатни ред. Фонд солидарности је исплатио тужиоцу део признатог потраживања у првом исплатном реду у износу од 74.520,00 динара. Других исплата није било. Решењем Привредног суда у Београду Р4 СТ 315/20 од 15.05.2020. године усвојен је приговор тужиоца као предлагача, те је утврђена повреда права тужиоца на суђење у разумном року у предмету тог суда Ст 274/2012.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применом члана 31. став 1. Закона о заштити права на суђење у разумном року и члана 155. Закона о облиагационим односима, одбио тужбени захтев тужиоца. По становишту тог суда, на потраживање тужиоца као стечајног повериоца не могу се применити одредбе Закона о заштити права на суђење у разумном року, јер би се применом одредаба овог закона избегла примена правила стечајног поступка и креирао алтернативни начин намирења стечајног повериоца иако он то право није остварио у стечајном поступку. Осим тога, признавање права на утужено потраживање је неспојиво са сврхом накнаде материјалне штете због повреде права на суђење у разумном року.

Другостепени суд је закључио да је на потпуно и правилно утврђено чињенично стање првостепени суд погрешно применио материјално право, па је одлучио тако што је преиначио првостепену пресуду и усвојио тужбени захтев. По становишту тог суда, основ потраживања у споровима за накнаду имовинску штете због повреде права на суђење у разумном року је накнада имовинске штете, као ново потраживање, које није

усмерено према стечајном дужнику, већ према Републици Србији, чија одговорност је прописана одредбом члана 31. став 3. Закона о заштити права на суђење у разумном року тако што држава објективно одговара за имовинску штету изазавану повредом тог права од стране својих органа.

По оцени Врховног суда, закључак другостепеног суда се не може прихватити као правилан, јер је због погрешне примене материјалног права чињенично стање непотпуно утврђено.

Чланом 31. став 1. Закона о заштити права на суђење у разумном року, прописано је да странка може да поднесе тужбу против Републике Србије за накнаду имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року, у року од једне године од када је стекла право на правично задовољење. Одговорност Републике Србије за имовинску штету изазвану повредом права на суђење у разумном року је објективна (став 3.).

У смислу цитиране одредбе, Република Србија одговара за имовинску штету насталу због потпуног или делимичног неизвршења правноснажних и извршних судских одлука, односно у стечају утврђених потраживања запослених из радног односа, која су без њихове кривице остала неизвршена у поступку стечаја вођеним над стечајним дужником са већинским друштвеним или државним капиталом, уз услов да је претходно утврђена повреда права на суђење у разумном року.

Дакле, да би Република Србија одговара за имовинску штету насталу због повреде права на суђење у разумном року у стечајном поступку, што је предмет правне заштите у конкретном случају, потребно је да се кумулативно испуне одређени услови. Према до сада утврђеном чињеничном стању, потраживање тужиоца потиче из радног односа код стечајног дужника и утврђена је повреда права тужиоца на суђење у разумном року у стечајном поступку. Међутим, остало је неразјашњена такође релевантна чињеница, на шта ревизија основано указује, да ли је стечајни дужник у време настанка тужиочевог потраживања пословао са већинским друштвеним, односно државним капиталом.

У поновном поступку, другостепени суд ће, имајући у виду примедбе из овог решења потпуно и правилно утврдити чињенично стање од значаја за правилну примену материјалног права и утврдити структуру капитала тј. власничку структуру друштва „Минел-Електромонтажа“ а.д. у време настанка потраживања тужиоца, признатог у стечајном поступку. Након тога ће одлучити о жалби туженог.

Укинута је одлука о трошковима поступка, јер зависи од коначног исхода спора.

Из наведених разлога, одлучено је као у изреци решења на основу члана 416. став 2. ЗПП.

Председник већа - судија
Гордана Комненић, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић